

Za gospodarje

Maribor, dne 14. novembra 1934.

Pravilnik k uredbi o zaščiti kmeta.

Za izvršitev uredbe o zaščiti kmeta od 3. avg. 1934 sta kmetijski in pravosodni minister v soglasju s trgovskim in finančnim ministrom izdala pravilnik, ki med drugim določa naslednje:

Neveljavne so pogodbe, s katerimi se kmet obvezuje, da se ne bo okoristil z določbami uredbe.

Pod »svojimi dolгови« se smatrajo vse denarne obveznosti zasebnopravnega in javnopravnega značaja, v kolikor niso izvzete s čl. 8, brez ozira na to, iz katere podlage izhajajo in brez ozira na to, če jih dolguje kmet kot glavni dolжник, solidarni dolжник ali porok.

Uredba se nikakor niti glede načina izplačila niti glede višine obrestne mere niti glede pravnih stroškov, zavarovanja, izvršbe, niti odvetniških stroškov ne nanaša na dolgove kmetov, ki so nastali po 20. aprilu 1932.

Kot pogoj, da neko osebo v smislu uredbe smatrajo za **kmeta**, je potrebno, da je dotični osebi kmetijstvo glavni poklic. Zato se ne morejo smatrati za kmete osebe, katerih glavni poklic je neka druga gospodarska panoga (kot so n. pr. trgovci, industrijci, obrtniki itd., državna, javna ali privatna služba, državni, samoupravni aktivni uradniki, za tem odvetniki in javni notarji, zdravniki itd.), pa čeprav jim obdavčeni dohodki dotekajo pretežno iz kmetijstva in njih posestvo ni večje, kot do določa uredba.

Ne bodo smatrani za kmete trgovci z živino, ki samo sezonsko pasejo živino radi špekulacije.

Dohodki iz kmetijskih gozdov se smatrajo kot dohodki od kmetijstva.

Za to, da nekoga smatrajo za kmeta, je dovolj, da obdeluje zemljo, ne zahteva pa se zraven, da bi se tudi naselil na zemlji, katero obdeluje. »Sami« pomeni ali osebno ali v osebni režiji, t. j.

s pomočjo najete delovne sile, ne pa dajanje v zakup.

Da bi za kmeta smatrali lastnika, ki obdeluje zemljo mešano, t. j. en del obdeluje sam, drugi del pa daje v zakup, je treba, da več kot polovico obdeluje sam ali s člani svoje rodbine, razen v primeru iz odstavka 4a čl. 2 uredbe.

Za presojo vprašanja, če je koga smatrati za kmeta, je merodajno razmerje njegovih dohodkov, ki so podvrženi davku, ne pa razmerje posameznih davkov, katere plača za posamezne vrste svojih dohodkov.

Izraz **posestvo** se razume kot istoveten izraz lastnina, odtodno lastništvo, in po takem pri ugotavljanju maksimuma zemlje prihaja v poštev samo površina zemlje, ki dotični osebi pripada kot lastnina, ali tudi ona zemlja, katero ima v zakupu, ali kako drugače v posesti.

Kot orna zemlja se razume tudi ona zemlja, ki se ne obdeluje, odtodno se ne more obdelovati (n. pr. zapuščenji vinogradi), pašniki se ne smatrajo za orno zemljo, za livado pa se smatra ona zemljišče, ki se redno vsaj enkrat letno pokosi, drugače se računa kot pašnik.

Zakupniki, ki obdelujejo tujo zemljo, čeprav nimajo svoje zemlje, a izpolnjujejo ostale pogoje, se smatrajo za kmete.

Pod stranskimi posli se ne razumejo samo taki posli, katere kdo opravlja brez obrtnega dovoljenja, ali če dela pri drugem, ampak tudi tedaj, če jih opravlja z obrtnim dovoljenjem, toda pod pogojem, da mu ni to glavni poklic in da izpolnjuje ostale pogoje. Da bi se kdo po točki b odst. 4 čl. 2 uredbe smatral za kmeta, je treba, da živi na kmetih in da se poleg kmetijstva kot glavnega poklica bavi s posli malega obrtnika, malega vaškega trgovca itd., glavni vir za vzdrževanje družine pa mora biti dohodek od kmetijstva. Kmet so tudi osebe, ki so stopile kot začasni

sluge v zasebno službo ali javne urade. Beseda vas se ne razume v administrativnem smislu, ampak kot kraj, v katerem žive kmetje s kmetijstvom kot glavnim poklicem brez ozira na to, če tvorijo večino napram drugim osebam ali ne.

Razen obresti more **upnik** tudi izterjati dejanske stroške. Dolžnik-kmet plača upniku, če ni denarni zavod ali banka, obresti naenkrat ali v obrokih v teku leta, toda najkasneje do 15. novembra vsakega leta. Če je upnik denarni zavod ali banka, plača kmet-dolžnik dospele obresti pri izdaji nove menice za 2. tromesečje, toda najkasneje pri izdaji nove menice za 3. in 4. tromesečje. Obresti na menice morajo biti plačane do 15. novembra vsakega leta. Do 23. decembra 1933 neplačane, odnosno nepriračunane, a še ne zastarele obresti v višini, dovoljeni po obstoječih zakonih v dobi dospelja, se priračunajo glavnici dolga, kot obstoja na dan uveljavljenja uredbe.

Priračunajo se tudi zastarele dospele obresti, katerih zastarelost je bila prekinjena z uveljavljenjem zakona o zaščiti kmeta dne 20. aprila.

Pravdni in izvršni stroški, ki so nastali po 23. novembru 1933, faktični izdatki za zavarovalne premije, javne davke in ostala plačila, katera je upnik izvršil za dolžnika, pa so nastala po uveljavljanju uredbe, se morajo plačati v gotovini.

Kar se dostaje **kmečkih menic**, velja to-le:

Če glavni dolžnik na novi menici svojevoljno izpusti iz obveznosti enega podpisnika, obenem pa ne preskrbi drugega podpisnika iste kreditne sposobnosti, se smatra, da nove menice ni izdal. Če dosedanji podpisnik odkloni podpis na novi menici, izgubi pravico na zaščito po uredbi glede te menice, v kolikor ne najde novega podpisnika iste kreditne sposobnosti. Če tudi v takem slučaju glavni dolžnik ne dobi popolnega števila podpisnikov, mora upnik sprejeti menico z ostalimi podpisi, toda dobiva pravico do plačila meničnega dolga od podpisnika, ki je odklonil podpis na novi menici in more v to svrhu zadržati staro menico. V tem slu-

čaju so ostali podpisniki-dolžniki zaščiteni po uredbi za regresno terjatev.

Menice s poteklim rokom, ki še niso zamenjane niti vtožene, se morajo zamenjati najkasneje do 15. nov. 1934.

Dolžnik mora ob dospelju menice, katere rok pade v čas veljavnosti uredbe, izdati novo menico s trimesečnim rokom, če dolguje denarnemu zavodu, menico z letnim rokom pa ostalim upnikom. Če tega dolžnik ne stori, tedaj ima upnik pravico vložiti tožbo za plačilo menične terjatve. Rok nove menice se računa v vsakem slučaju od dospelja prejšnje menice.

Upnik, ki ima pravomočno sodno odločbo ali pravomočen menični plačilni nalog, ne izgubi svojih pravic, če ne zahteva od dolžnika nove menice.

Smatra se, da je pismen opomin redno izročen dolžniku, če upnik dokaže s povratnim receptom pošte, da je dolžniku priporočeno pismo bilo ali izročeno, ali pa da ga ne sprejme.

Dolžnik izgubi pravico do zaščite, če v roku 90 dni od dne, ko mu je bil izročen redno dostavljen pismen opomin, ne zamenja menice. Rok menice teče od dne potrdila prejema, odnosno od datuma poštnega žiga na povratnem receptu.

Glede na **odložitev izvršb** je določeno:

Kot pravomočno izvedene se smatrajo one naložene prodaje, glede katerih je tedaj, ko je stopila uredba v veljavo, potekel rok za vlaganje pravnega leka proti odločbi o izvršni prodaji, pa v tem roku ni bil predložen pravni lek, ali glede onih prodaj, kjer obstoječi zakonski predpisi sploh ne dajo pravnega leka.

Prisilna javna dražba v smislu čl. 1 odst. 6 obsega tudi prodajo iz proste roke in prevzemanje predmetov izvršbe, kjer to po zakonu zamenjuje prisilno prodajo (primerjaj izvršilni red za Slovenijo in Dalmacijo). Ustavitev dražb obsega tudi dovoljenja novih sekvestracij.

Vsi drugi izvršilni akti ali akti za zavarovanje na nepremičninah, so dovoljeni brez omejitve. Po tem takem je dovoljena n. pr. vknjižba prisilno izvršne pravice v zemljiških knjigah, sploh pa vsa sredstva zavarovanja, v kolikor niso vezana za transferacijo (odvzem)

premičnin, odnosno zavzemanje posest-
va in uprave dolžnikovih nepremičnin.

Določila o odlaganju se nanašajo tudi
na administrativne izvršbe.

Če je pred pravomočnostjo javne dra-
žbe tretja oseba predložila naknadno po-
nudbo, položivši v sodni depozit z za-
konom predpisane vsote denarja ter je
sodišče sprejelo naknadno ponudbo, v
odlok pa postavilo izglede, da se bo s po-
sebnim odlokom odredil rok za novo li-
citacijo, med tem pa so po uredbi draž-
be ustavljene, se bo vrnil tretji osebi
plačani znesek.

Glede na potrdilo **občinskih oblasti**
določa pravilnik:

Sodišča niso pooblaščená preiskovati,
če je kdo kmet ali ne, če je o tem izda-
no potrdilo pristojne občinske oblasti.

Občinske oblasti so občinske oblasti
kmetovega bivališča, brez ozira, kje se
nahaja posestvo.

Potrdila občinskih oblasti so brez taks.

Kot dokaz, kdo je kmet, veljajo samo
potrdila, izdana od občinskih oblasti na
podlagi uredbe.

Nobenega vpliva na postopek pri od-
ložitvi prodaje nima okolnost, da potrdi-
lo občinske oblasti še ni postalo pravo-
močno.

Če glavni dolжник ni v stanju dati za
zavarovanje posebnega dokumenta, s
katerim je upnik za svojo terjatev do-
volj zavarovan, more upnik zahtevati
zavarovanje od porokov ali solidarnega
dolžnika.

Nobena izvršna dela ali akti zavarova-
vanja niso dovoljeni na denarju, denar-
nih terjatvah ali premičninah.

Glede **odvetniške tarife** velja nasled-
nje:

Čl. 9 odst. 3 je določil posebno tarifo
za spore glede kmetske zaščite. Dokler
pa ta tarifa ni izdana, se postavke ob-
stoječih odvetniških tarif ne zmanjšajo
na polovico, če je dolжник kmet zašči-
ten. V onih pravnih področjih, kjer od-
vetniška tarifa ni ugotovljena, izvrši
oceno sodišče na podlagi polovice znes-
ka, ki ga dobi odvetnik na podlagi oce-
ne sodišča.

Ljudski pravnik.

Višina obresti za kmečke zaščitene
dolgove. Kad. — Prosite, naj Vam razlo-

žimo čl. 3 odst. 6 uredbe o zaščiti kme-
tov, ki se glasi: »Upniku, ki je ubral
izza dne 20. aprila 1932 od dolžnika kme-
ta obresti zoper predpise čl. 3 odst. 1 in
3 zakona o zaščiti kmetov z dne 19. apr.
1932, se odbije presežek od glavnice dol-
ga.« Po imenovanem zakonu so znašala
obresti za zaščitene dolgove 6%, le v par
primerih 10%. Višjih obresti dolžnik
kmet s svojim upnikom sploh ni mogli
dogovoriti, ker je bila v takem primeru
celo zagrožena precejšnja kazen. Ako pa
bi upnik kljub taki prepovedi prejel od
20. 4. 1932 dalje višje obresti, tedaj vsak
dolжник lahko zahteva, da se preveč pla-
čane obresti odbijejo od dolga. Dolg pa
se tako ugotovi, da se glavnici dolga,
kolikor je ta znašala dne 27. 8. 1934, pri-
štejejo do dne 23. 11. 1933 dospele in še
ne zastarane obresti, in sicer od 20. 4.
1932 dalje samo 6%, prajšnje obresti pa
lahko tudi v višjem odstotku, ker ni bi-
lo predpisano, koliko smejo znašati ob-
resti. N. pr.: Dolg v znesku 10.000 Din je
bil napravljen 1. 12. 1930. Dogovorjene
so bile 14% obresti. Dolжник ni doslej
plačal še nobenih obresti, vsled česar ga
je upnik gnal na dražbo. Da je dražba
bila ustavljena, je kmet obljubil, da bo
plačeval v redu vse zastale in nove ob-
resti. Za hodoče dospele obresti se je za-
vezal plačevati celo 15% obresti. Izvršba
je bila nato ustavljena 15. 5. 1932. Do
1. 1. 1934 je dolжник v resnici plačeval
15% obresti. Pravdni in izvršilni stroški
znašajo 2792.50 Din. Dolg se izračuna
tako-le: glavnica 10.000 Din in stroški
2792.50 Din, skupaj znesek 12.792.50 Din.
Prišteti bi se tudi morale še obresti, ako
bi jih dolжник ne bil že v naprej plačal.
Ta znesek 12.792.50 Din mora obrestovati
pri navadnih dolžnikih, ki niso denarni
zavodi, s 3.5% in sicer od 23. 11. 1933 da-
lje do 15. 11. 1934. Ker pa je kmet plačal
od 20. 4. 1932 15% obresti, torej več kot
je bilo dovoljeno, se preveč plačane ob-
resti v znesku 1592 Din odbije od glav-
nice v znesku 12.792.50 Din tako, da dol-
gujete in obrestujete od 23. 11. 1933 dalje
samo znesek 11.200.50 s 3.5%. Če ste pla-
čali kaj obresti previsoko, seveda lahko
mirne duše zahtevate, da se to preraču-
ni in odšteje od Vašega dolga.

Zahtevajte povsod

»Slovenskega gospodarja«!

Kupčija s hmeljem.

Savinjska dolina. V kupčiji je nadalje mirno razpoloženje in prometa razmeroma malo. Poleg drugega tudi težkoče z nemškimi nakazili znatno ovirajo živahnost kupčijo. Cene pa so ostale nespremenjene in notira boljše blago prejkoslej 20—40 Din, slabše pa 10—20 Din za 1 kg. Ker je najboljšo blago že redko in le še v čvrstih rokah, je bilo zadnji čas več zaključkov le za drugo- in tretjevrstno blago po 15—25 Din za kg. Prodanega je iz prve roke nad tri četrt letošnjega pridelka.

Vojvodina: Pri pray mirnem razpoloženju notira letošnji hmelj 10—30 Din za 1 kg. Računa se, da je 80 odstotkov pridelka iz prve roke že prodanega.

Češkoslovaška: Pri zopet bolj živahni kupčiji in čvrsti tendenci notira letošnji žateški hmelj 62 do 73 Din, prvovrstno izbrano blago tudi do 76 Din za kg. Presoja kakovosti je vedno manj stroga. Prodano iz prve roke je že nad 90 odst. pridelka. Znamkovanih je v Žatcu doseďaj 94.818 stotov letošnjega pridelka. Tudi v Roudnici in Uštku je kupčija živahna in se plačuje 50—60 Din, za pozní hmelj iz Dube pa 36—43 Din za 1 kg; neprodane zaloge v prvi roki znašajo le še par sto stotov. Prvovrstni kakovosti in zlasti tudi brezhibni barvi letošnjega pridelka je pripisati okolnost, da je češkoslovaški hmelj letos v tem času iz prve roke tako močno razprodan kakor že davno ne.

Najvišje cene, plačane zadnji čas za najboljši hmelj raznih provenienc, so bile naslednje: Nemčija Tettmang 97 Din za 1 kg, Češkoslovaška Žatec 75 Din, Jugoslavija savinjski 40 Din, Francija alzaški 45 Din, Poljska wolinski 33 Din, Belgija Alost 31 Din in Amerika kalifornijski 25 Din.

Razna obvestila.

Kmetijsko-gospodinski tečaj na Spod. Polskavi. Kr. banska uprava dravske banovine v Ljubljani je na prošnjo občine Spodnja Polskava dovolila, da se vrši trimesečni kmetijsko-gospodinski tečaj za naša dekleta. 16 jih obiskuje ta tečaj. Vse stroške, ki pripadajo krajevnim činiteljem, nosi občina. Tudi za

drugi tečaj, ki se prične začetkom meseca decembra t. l., je veliko zanimanje, in se je priglasilo mnogo deklet iz Sp. in Zg. Polskave, Črešnjave in Pragerskega. Za kritje stroškov tega tečaja bode skrbel sreski kmetijski odbor Maribor desni breg. Med tem tečajem bodo ob nedeljah tudi razna predavanja o gospodinjstvu in drugem za žene in dekleta, ki ne obiskujejo tečaja.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski svinjski sejem 9. 11. 1934. Pripeljanih je bilo 316 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 50—80 Din, 7—9 tednov stari 90—100 Din, 3—4 mesece stari 130—150 Din, 5—7 mesecev stari 200—300 Din, 8—10 mesecev stari 320—400 Din, 1 leto stari 550—560 Din, 1 kg žive teže 5—6 Din, 1 kg mrtve teže 7.50—9 Din. Prodanih je bilo 131 komadov.

Ptujski živinski sejm. Za konjski in goveji sejem, ki se je vršil v torek dne 6. novembra, je bil dogon prav dober, kupčija pa je bila srednja. Prignali so: 143 konj, 315 krav, 75 telic, 163 volov in 24 bikov, skupaj 720 glav živine; od teh so prodali 211 glav. Cene za 1 kg žive teže so bile sledeče: krave 1.75—3 Din, telice in voli 3—4 Din, biki 2.75—3.75 D; konje, ki so bili večinoma iz Medžimurja, so prodajali po 750—3500 Din komad. Prihodnji konjski in goveji sejem bo 20. novembra. — Sejem za prašiče v sredo dne 7. t. m. je bil prav dobro založen, a kupčija je bila slaba. Prignali so 281 svinj in 179 prascev, skupaj 460 komadov. Od teh so prodali 110 komadov. Povprečne cene za 1 kg žive teže so bile: pršutarje razne vrste so prodajali po 4—5.50 do 6.25 Din; plemene svinje od 200—700 Din, prašički 7—10 tednov stari od 70 do 175 Din komad. — Prihodnji sejem za prašiče bo 14. t. m.

Vsi, ki potujete,

ne pozabite na

novi vozní red!

Vozní red v lepi žepni izdaji stane samo 2 Din (po pošti je poslati naprej 2.50 Din v znamkah). Preprodajalci dobijo primeren popust. Naročila sprejema:

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.